

Література

1. Аристотель. Сочинения: В 5 Т. – М.: Мысль, 1978. – 1983. – Т.4. – 830 с.
2. Новейший философский словарь. – Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001. – 1280с.
3. Х.Ортега-і-Гассет. Вибрані твори. – К.: Основи, 1994. – 315с.

Л.І.Кучина

ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

К профессиональной подготовке будущих педагогов следует прибавить имиджування как составляющую методологической культуры.

It is main to collect the professional preparing of future teachers imidginig as a part of methodological culture.

Актуальність. В сучасних умовах розвитку суспільства і особистості неодноразово постає питання щодо напрямків розвитку освіти. Зміна орієнтації освіти з формування особистості на стратегію її розвитку вимагає від педагогічної теорії і практики уваги до питання готовності педагога виконувати складні завдання.

Педагогічна наука накопичила певний доробок щодо необхідності досягнення певного рівня професійної підготовки майбутнього педагога.

Основною суперечністю, що спонукала нас до спроби усунення її в межах нашого дослідження, є невідповідність між обсягом знань щодо складових майстерності і відсутністю технологій, моделей реалізації, які б стали в пригоді при підготовці фахівців. Так, дослідження методологічної культури, її складових, критеріїв, рівнів, вказівки на вимоги професіограми є певним чином надто теоретичними через їх відірваність від практики, недостатню спрямованість на конкретні педагогічні умови, реальності, ситуації, їх деяку загальність, універсальність, що дає нам підстави стверджувати про їх існування в загальному плані, а не в площині конкретної

особистості. Тим більш, що професіограми вчителя виглядають як загальний регламентований набір бажаних якостей. Розв'язати цю суперечність допоможе іміджування, як особливий погляд, аналіз, синтез внутрішнього і зовнішнього, що дасть можливість на основі аналізу, рефлексійної зупинки, оцінки, схематизації, креативної складової і конструювання, як критеріїв розвитку професійної рефлексії визначити імідж-складові майбутнього педагога, де основою іміджування є формування певного рівня методологічної культури.

На шляху до розв'язання вказаної суперечності виникає низка протиріч, які необхідно усунути. Серед них:

- протиріччя між наявністю різноманітних поглядів на природу людини і низьким рівнем усвідомлення цієї природи майбутніми педагогами. На нашу думку в умовах ХХІ століття процес пізнання людини слід сприймати не тільки як прагнення до істини. В філософському розумінні людина, змінюючи себе, знаходиться відносно соціуму в постійній екзистенційно-онтологічній рефлексії, за допомогою якої індивід встановлює епістемологічні моделі знання;
- протиріччя між бажанням досягти нового рівня методологічної культури і неможливістю через відсутність людинознавчих знань, певних технологій, підходів, моделей досягти бажаного рівня;
- протиріччя в поглядах щодо складових моделі вчителя;
- протиріччя між визнанням пріоритетів в технологіях і підходах до створення моделей сучасного вчителя.

Ступінь дослідження. Незважаючи на актуальність проблеми, її інваріанти до певної міри залишаються поза межами сучасних досліджень.

Нам невідомі дослідження щодо таких складових підготовки педагога як функції, внутрішній зміст, типи іміджу вчителя, ідентифікаційні професійні складові, імідж педагога – лідера, стратегія і тактика іміджування педагога (види, типи, етапи), роль внутрішньої складової, спрямованості особистості, досягнення самопрезентації.

Ми вважаємо, що при викладанні психолого-педагогічних дисциплін необхідні спеціальні умови, що сприяють успішній корекції іміджу, що полягає в розвитку позитивних професійних якостей майбутнього педагога. Ми виходимо з того, що імідж є результатом життєдіяльності людини і засобом професійного зростання. Тому необхідним є іміджування особистості майбутнього вчителя. Як відомо, частіше приділяють увагу цілеспрямованому іміджуванню політики, спортсмени, журналісти, бізнесмени. Поняття “імідж” з’явилося в середині ХХ століття для визначення особливого явища в політиці і торгівлі, пов’язаного з демонстрацією суспільству переваг. Діяльність вчителя є публічною і ставить особливі умови для такого професійного вміння, як самопрезентація.

Згідно з структурою А.Панасюка, особистісний імідж має наступні складові: габаритну – одяг, зачіска, взуття, аксесуари, макіяж, парфуми, силует; кінетичну – осанка, хода, жестикуляція, міміка; мовна – культура усної і письмової мови, стиль, манера письма; середовищну – створене середовище; речову – створені предмети діяльності та праці [2].

Під іміджуванням ми розуміємо науково обґрунтоване і технологічне апробоване формування еталонного іміджу.

Еталонний імідж відповідає трьом основним вимогам: він базується на ментальному потенціалі людини, орієнтується на постійний розвиток професійних і моральних якостей; він гармонізує зовнішній облік, інтер-інтрапсихічний простір людини, сприяє аутентичному поєднанню зовнішньої і внутрішньої складових; він розвиває інтегральну стратегію відношення людини до життя і до себе, стимулює її активність, постійну роботу з саморозвитку і самовдосконалення, виступає засобом досягнення успіху в житті.

Необхідність розвитку іміджування характеристик визначається перш за все багатофункціональністю визначеного феномену, а саме з такими основними функціями особистісно - розвивальною, комунікативно-міжособовою, психотерапевтичною. Разом з тим слід враховувати технологічні функції іміджу: міжособистісної адаптації, посилення позитивних

особистісних характеристик, організація уваги, зняття вікових бар'єрів. Знання технологічних функцій іміджу має широке практичне використання.

Таким чином, імідж-поліметричне явище, функціонал якого є різноманітним. Головне його призначення – досягти ефекту особистісної чарівності, привабливості, принадності.

Г.С.Сергєєв наголошує на взаємозв'язку між привабливістю і вмінням впливати, вести за собою, досягати педагогічного результату і пропонує конкретні прийоми, що дозволяють досягти ефекти принадності, серед них – оновлення індивідуальності прийом перших фраз тощо [1].

Сприйняття іміджу реалізується на декількох рівнях. Самоімідж – це сприйняття людиною власного “Я”, що базується на минулому досвіді і відповідних самооцінках. Імідж ідеальний – той, до якого слід наближатись. Імідж реальний – той, що є насправді. Наближення цих понять є предметом діяльності імеджмейкерів, які створюють імідж-комплекс не тільки зовнішній облік (зачіску, стиль одягу), але і поведінку (манери, мовні варіанти). В основі роботи – опора на вихідні дані, на особистість людини, позитивні риси особистості підсилюються, а негативні риси – послабляються. В конструюванні іміджу необхідні також: стратегія формування, план дій; перехід з конструктивної моделі в реальні контексти (візуальний, вербальний, дієвий), контроль за реалізацією плану, заміри проміжних результатів, корекція моделі і стратегії, моніторинг сформульованого іміджу тощо.

Ми усвідомлюємо, що іміджування майбутнього педагога є специфічним через специфіку діяльності педагога. На нашу думку компонентами такого іміджування є цільовий, мотиваційний, змістовний операційний, емоційно-позитивний, результативний, розробка яких є перспективою нашого дослідження.

Уже в педагогіці Давнього Риму було відомо: “Ніхто не може нічому навчитись у людини, яка не подобається” (Ксефонт). Імідж педагога – один з основних засобів реалізації важливого принципу педагогіки – вихованню собою. При цьому основне правило таке – образ вчителя повинен бути

привабливим для дітей. Для того, щоб правило “діяло” слід визначити, що саме приваблює сучасних школярів в іміджі сучасного вчителя. Наше опитування показало, що в ієрархії відповідей старшокласників на першому місці - погляд, вираз очей; на другому місці – голос, мовлення; на третьому – зовнішній вигляд. Опитування щодо оцінок вчительської манери одягатись показало, що старшокласники звертають увагу на охайність і смак, стиль одягу, частоту зміни одягу.

Але основою іміджу вчителя, безперечно, є внутрішні якості. На запитання: “Чим привертає Вас педагог?”, “Чи подобається вам вчитель?” учні молодших класів відповіли: “Тим, що він добрий”, середніх – “тим, що він справедливий”, старших – “тим, що він сучасний”.

Ми вважаємо за необхідне акцентувати роль методологічної культури в умовах перебудови системи освіти відповідно до нових цілей навчання й виховання. Старі односторонні підходи з площини формування слід замінити новими: розвивальними, особистісно-орієнтованими, рефлексійними. І при викладанні педагогічних дисциплін слід посилити іміджування вчителя.

Література

1. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учеб пособие. – СПб.: Питер, 2004. – 316 с.
2. Шепель В.М. Имиджелогия. Секреты личного обаяния: 2-издание. – М. Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 382 с.

О. Ч. Чирва

СТРУКТУРНО-СЕМІОТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАТЬ

В статтє рассматривается возможность использования структурно-семиотического подхода к определению системы художественно-педагогических знаний и перспективы дальнейшего исследования в этом направлении.